

**ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПІД ЧАС
ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА, ДОБРОБУТ»**

Бондар Владислав Віталійович,
здобувач магістерського рівня вищої освіти
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
Шелюк Юлія Святославівна,
доктор біологічних наук, професор,
професор кафедри ботаніки, біоресурсів та біорізноманіття
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна

Сучасний стан освіти України і необхідність уніфікації її з системою освіти Європи кидає виклик педагогам. Це стосується всіх дисциплін, у тому числі здоров'язбережувальної освітньої галузі. Це, зокрема, потребує величезних змін стратегії викладання, відходячи від усталеної радянської до новітньої, де наголошується на потребі виховання учнів, а також маючи за мету навчити їх вчитись [1, 5, 6, 8]. Досягти таких цілей можливо лише встановлюючи певну систему пріоритетів, певну систему ключових цінностей, необхідних для виховання учня у людину з високим інтелектуальним рівнем, моральним орієнтиром та власним критичним мисленням, якщо це можна так сказати, *ad unguem* (до досконалості). Ці цінності і називаються компетентностями [3, 4, 7, 9, 10].

Відтоді, як почала реалізовуватись концепція Нової української школи, дана тематика почала глибоко досліджуватись педагогами, які небайдужі до проблем становлення української освіти. Зокрема варто відмітити провідних фахівців-методистів інтегрованих курсів «Основи здоров'я» та «Здоров'я, безпека, добробут»: Заплатинського В., Железнову Т., Бех І., Воронцову Т. та інших [1, 5].

Мета роботи – здійснити аналіз ключових компетентностей, прописаних в актуальних Державних стандартах базової та профільної середньої освіти, що

повинні бути сформовані в курсі «Здоров'я, безпека, добробут», та з'ясувати особливості їх формування.

Дослідження проводились серед учнів Наукового ліцею Житомирського державного університету імені Івана Франка, ліцею № 34 м. Житомира (відповідно до модельної програми «Здоров'я, безпека та добробут»). Було проаналізовано необхідність та шляхи формування ключових компетенцій, визначених Державним стандартом, зокрема: 1) вільне володіння державною мовою; 2) здатність спілкуватися іноземними мовами; 3) математична компетентність; 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; 5) інноваційність; 6) екологічна компетентність; 7) інформаційно-комунікаційна компетентність; 8) навчання упродовж життя; 9) підприємливість і фінансова грамотність; 10) культурна компетентність; 11) громадянські та соціальні компетентності, в склад яких входить і здоров'язбережувальна компетентність [1-10].

Із метою ефективного засвоєння тем інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека, добробут» важливо забезпечити інтеграцію теоретичних знань про здоров'я і безпеку із конкретними прикладами та практичними завданнями. Це дозволяє здобувачам освіти розуміти зв'язок між теоретичними аспектами і реальним життям. Особливої актуальності такий зв'язок набув із початком російської агресії проти України. Залучення учнів до активної діяльності під час вивчення курсу дозволяють інтерактивні методи, такі як обговорення, групові проекти, рольові ігри, майстер-класи, тощо. Це сприяє формуванню у них комунікативних навичок і розвитку критичного мислення. Використання практичних робіт, демонстраційних експериментів, фрагментів відеороликів, зокрема й англійською мовою, обговорення ситуаційних задач сприяють вивченню основних принципів здоров'язбереження, пошуку шляхів для самореалізації і досягнення життєвого успіху як у короткотривалій, так і довготривалій перспективі.

Впровадження сучасних засобів інформаційно-комунікаційних технологій для навчання, наприклад, віртуальних лекцій, мультимедійних

презентацій, відкритий доступ до баз даних, навчальних тренінгів забезпечує доступ до актуальної, сучасної, практикозорієнтованої інформації. Для поєднання наочності і мовної комунікації успішним був досвід використання відеороликів, розроблених міжнародним освітнім центром «Школа Fuse». Адаптація методів навчання до індивідуальних особливостей учнів, як спроба враховувати різний темп навчання та стилі усвідомлення інформації, дозволяє краще включити всіх здобувачів освіти в освітню діяльність. Зустрічі з лікарями, фахівцями екстрених служб, екскурсії до музеїв пожежної слави, місцевих приватних або державних закладів із надання невідкладної медичної допомоги м. Житомира для формування культури формування безпечного і успішного життєвого простру.

Отже, вчителям інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека, добробут» потрібно враховувати сучасні інноваційні педагогічні підходи, впроваджувати інтерактивні методи й технології, а також вдосконалювати організацію освітнього процесу з метою забезпечення формування ключових компетентностей.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Барсукова С. Розвиток особистості, яка дбає про збереження здоров'я у контексті забезпечення власного і суспільного добробуту. *Науково-методичний щоквартальний журнал "Педагогічний вісник"*. Комунальний заклад «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського». 2022 (1-2). 2022. С.113-116. URL: https://znaayshov.com/FR/14105/pv_2022_1-2-113-116.pdf (Дата звернення: 14.10.2024)
2. Грудинін Б. О. Сучасна освіта в контексті нової педагогічної парадигми: *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка: зб. наук. праць*. 2014. Вип. 25. С. 26-35. URL: <http://surl.li/xzrcfu> (Дата звернення: 14.10.2024)
3. Державний стандарт базової середньої освіти. [Чинний, поточна редакція від 30 серпня 2022 р., підстава – 972-2022-п]. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16> (Дата звернення: 14.10.2024)

4. Державний стандарт профільної середньої освіти. [Набуває чинності, поточна редакція від 25 липня 2024 р., підстава – 851-2024-п]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF#n10> (Дата звернення: 14.10.2024)

5. Дудко С. Г. Особливості формування здоров'язбережувальної та здоров'ярозвивальної компетентностей учнів 5-6 класів в освітніх галузях Державного стандарту базової середньої освіти. *Освіта та педагогічна наука*. 2022 (3 (181)). С.3-13. URL: <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9717> (Дата звернення: 14.10.2024)

6. Железна Т. П. Мультимедійний супровід соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі у базовій школі як засіб підвищення розбудови якісного освітнього простору (предмети «Я досліджую світ», «Основи здоров'я», «Здоров'я, безпека, добробут»). *Науково-методичний щоквартальний журнал "Педагогічний вісник"*. Комунальний заклад «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського». 2022 (1-2). С.109-112. URL: https://znayshov.com/FR/14104/pv_2022_1-2-109-112.pdf (Дата звернення: 14.10.2024)

7. Закон України «Про повну загальну середню освіту» [Чинний, попередня редакція від 24.03.2024 р., підстава – 3482-IX]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20/ed20240324#Text> (Дата звернення: 14.10.2024)

8. Заплатинський В. М. Prospects of stem education in the integrated course "Health, safety and welfare" New Ukrainian school. *Електронний збірник наукових праць КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради*. 2022 (50 (3)). URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/42570> (Дата звернення: 14.10.2024)

9. Заплатинський В. М., Уряднікова І. В. Необхідність формування професійних компетентностей майбутніх вчителів з питань безпеки та здоров'я.

Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти: збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. 2021. С.225-229. URL: <http://surl.li/vlaezu> (Дата звернення: 14.10.2024)

10. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року [Чинна, поточна редакція від 22 серпня 2018 р., підстава – 592-2018-р]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (Дата звернення: 14.10.2024)